

Nr 64.

Av herr **Björck** i Kristianstad **m. fl.**, om höjning av bibliotekariernas vid de allmänna läroverken arvoden.

Genom läroverksreformen 1927 fingo läroverksbiblioteken en väsentligt större betydelse än förut i undervisningen. Ett extra anslag av föregående års riksdag om 50,000 kronor till bokinköp för de högre läroverkens lärjungebibliotek och den i årets statsverksproposition föreslagna höjningen av detta anslag till 75,000 kronor, med den förändring i bestämmelserna för anslaget fördelning, att detta nu får utgå till samtliga läroverk, är ett av uttrycken för denna bibliotekens ökade betydelse. Ett annat är instruktionen för läroverksbibliotekarierna i den nya läroverksstadgan (bil. 1). Därav framgår, att bibliotekarierna ålagts ett väsentligt ökat arbete i jämförelse med vad som förut krävts av dem.

Trots detta ökade arbete har ingen arvodesförhöjning föreslagits åt dessa bibliotekarier. Detta förhållande är anmärkningsvärt även därför, att läroverksbibliotekariernas ställning är avsevärt sämre ifråga om arvode än bibliotekariernas vid övriga av staten underhållna läroanstalter. Vid folkskoleseminarierna är arvodet resp. 900 kronor (vid dubbelseminarier) och 500 kronor (vid enkelseminarier), vid de av förra riksdagen beslutade kommunala flickskolorna resp. 450 kronor (vid skolor med parallellavdelning) och 350 kronor samt vid statens småskoleseminarier 200 kronor. Av de i statsliggaren för 1928—1929 redovisade 75 bibliotekariearvodena ligga 43 eller mer än hälften under t. o. m. arvoden för småskoleseminariernas bibliotekarier. Ingen läroverksbibliotekarie kommer upp till det högre arvodet för de kommunala flickskolorna och endast sex över arvodet för de mindre kommunala flickskolorna.

Tydligt är, att de allmänna läroverkens bibliotekarier måste känna det som en tryckande orättvisa att på det sättet vara ställda i en missgynnad särklass, i synnerhet som en ny stadga pålagt dem ytterligare betungande arbete, samtidigt som en ny grupp bibliotekarier med betydligt mindre arbetsbörda än deras tillerkänts avsevärt högre arvode.

Statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet har visserligen sin uppmärksamhet riktad på detta missförhållande, men förklarar, att anspråken på statskassan för genomförandet av den nya läroverksreformen äro så stora, att med beviljandet av det belopp skolöverstyrelsen begärt för detta ändamål, 74,100 kronor, måste anstå till ett annat år, varjämte han anser de av skolöverstyrelsen begärda arvoden för de olika grupperna av bibliotekarier för högt tilltagna. Under dessa förhållanden anse vi oss ej kunna framlägga förslag om bifall till vad skolöverstyrelsen begärt. En slutlig lönerreglering lär ej böra genom-

föras utan föregående prövning av förslaget av Kungl. Maj:t. Däremot synes det oss billigt, att läroverksbibliotekarierna i väntan på detta förslag från Kungl. Maj:t, i likhet med vad för andra lärargrupper föreslagits i årets statsverksproposition, få någon tillfällig löneförbättring. Intet föregripande av den definitiva löneordningen torde kunna anses föreligga, om *genomsnittet* av det arvode, som skall utgå till läroverkslärarna för nästa år bestämmes till samma belopp som det, vilket ansetts lämpligt för de större kommunala flickskolorna, eller 450 kronor. Ett så tilltaget anslag skulle dock i sak betyda, att de flesta läroverksbibliotekarierna ej ens skulle komma upp till det belopp, som beslutats skola utgå till bibliotekarierna vid de mindre kommunala flickskolorna. I skolöverstyrelsens förslag har anslag beräknats till 106 läroverk. Enligt den av oss föreslagna beräkningen skulle anslaget då behöva sättas till 47,700 kronor istället för av Kungl. Maj:t föreslagna 21,000 kronor.

Alltså föreslå vi, att riksdagen måtte besluta

att höja den i det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken ingående posten: bibliotekarierna,

nu	16,000 kronor
med	31,700 »
till	47,700 »

Stockholm den 19 januari 1929.

Emanuel Björck.

Ivar Anderson.

Fredrik Sandwall.

Bilaga 1.

Utdrag av Kungl. Maj:ts stadga för rikets allmänna läroverk.

Övriga tjänstemän.

§ 155.

Vid varje allmänt läroverk skall för vården av läroverkets bibliotek finnas en bibliotekarie, vilken för högst fem år på förslag av rektor av skolöverstyrelsen förordnas bland de vid läroverket tjänstgörande eller därstädes tidigare anställda lärare, vilka hos rektor anmält sig vilja ifrågakomma till sådant förordnande. Där så prövas av behovet påkallat, må skolöverstyrelsen dessutom, i den mån medel för ändamålet finnas tillgängliga, på samma sätt utse biträdande bibliotekarie eller särskild föreståndare för lärjungebiblioteket.

Vid varje allmänt läroverk skall dessutom finnas en biblioteksnämnd, som äger att besluta om bokinköp inom gränserna av för ändamålet tillgängliga medel. Nämnden skall bestå av tre medlemmar, nämligen rektor såsom ordförande, läroverkets bibliotekarie, tillika sekreterare i nämnden, samt en av kollegiet för ett år åt gången vald medlem, för vilken kollegiet skall för samma tid utse suppleant.

§ 156.

Bibliotekarien åligger:

att vårda läroverkets bibliotek samt upprätta och föra följande kataloger:

a) accessionskatalog, vari nyförvärvade böcker och handskrifter upptagas i den ordning, de inkomma; b) nominalkatalog, vari böckerna upptagas i alfabetisk ordning; c) realkatalog, vari de förtecknas efter olika kunskapsarter;

att uppgöra och till biblioteksnämnden avgiva förslag till bokinköp och därvid även yttra sig över av ämneskonferens eller enskild lärare inlämnade inköpsförslag, att, sedan biblioteksnämnden efter genomgång av förslagen fattat beslut om bokinköp, verkställa sådant samt att minst en gång i terminen vid kollegiesammanträde lämna redogörelse för till biblioteket gjorda förvärv, vilken redogörelse jämväl bör skriftligen avfattas och hållas tillgänglig på kollegierummet;

att i samråd med rektor ombesörja inbindning av biblioteket tillhörande böcker samt att draga försorg om att dess handskrifter, planscher och tryckalster på ändamålsenligt sätt ordnas och förvaras;

att övervaka, att nödiga åtgärder för renhållning och skydd av biblioteket och dess inventarier vidtagas;

att draga försorg om att å därtill av rektor anvisat lämpligt ställe inom läroverkshuset uppställas ett för lärarna avsett och i regel endast för begagnande på stället tillgängligt referensbibliotek, innehållande uppslagsböcker, ordböcker och andra böcker, som oftare behöva rådfrågas;

att, i den utsträckning tillgängliga medel sådant medgiva och efter närmare bestämmande av biblioteksnämnden, ombesörja, att, helst i lämpligt samband med övriga delar av biblioteket, anordnas en för lärjungarna avsedd boksamling (lärjungebibliotek), innehållande arbeten ägnade att lämna lärjungarna tillfälle till kompletterande och belysande läsning bredvid den egentliga undervisningen ävensom att i allmänhet väcka deras intresse för bildande läsning samt att därvid jämväl bereda dem någon övning i att uttaga och självständigt bruka böcker;

att under terminerna och, så vitt möjligt är, även under ferierna eller någon del av desamma på tid, som av rektor på förslag av bibliotekarien bestämmes, hålla biblioteket öppet till begagnande för lärare och lärjungar ävensom för andra inom staden eller orten bosatta personer samt för sådana personer från främmande ort, som önska begagna biblioteket i forskningssyfte;

att ombesörja utlåning av bibliotekets böcker, varvid iakttages: att läroverkets lärare och, vad beträffar lärjungebiblioteket, även dess lärjungar utan borgen äga rätt till boklån; att till lärjunge utlåning i övrigt sker mot av bibliotekarien godkänd borgen; att låntagare, som icke tillhör läroverket, är förpliktad att vid boklån ställa den säkerhet, bibliotekarien finner nödig, kunnande frågor därom underställas kollegiets prövning och avgörande; samt att beträffande utlåning av handskrifter, planschverk och sådana sällsynta böcker, som, i händelse de förkomme, svårligen kunde ersättas, iakttaga vad om läroverket tillhörande dyrbarare föremål i § 137 är stadgat;

att i lånejournal, förmedelst kortsystem eller på annat lämpligt sätt, förteckna varje utlånt arbete;

att tillse, att varje låntagare avgiver skriftlig förbindelse att inom därför bestämd tid återställa varje erhållet boklån i oskadat skick eller i annat fall ovillkorligen ersätta dess vederbörligen utrönta bokhandelspris jämte övriga bevisliga anskaffningskostnader; ävensom

att övervaka, att vid varje termins slut alla sedan föregående termins utgång utlånta böcker återställas samt att, om någon önskar behålla låntagets arbete utöver sagda tid, detsamma då uppvisas och lånet förnyas.